

เทศน์เช้า วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนุสสุนโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันอย่างว่าคนเรานั้นยังไม่จนตรอกมันก็ยังไม่ว่าที่พึ่งนะ ถ้าคนเราจนตรอกขึ้นมา มันจะหาที่พึ่งที่อาศัย การหาที่พึ่งที่อาศัย ถ้ามันจนตรอกขึ้นมามันต้องผจญ เหมือนกับ คนเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าคนเจ็บไข้ได้ป่วยมันจะคิดถึงหมอกคิดถึงยา

อันนี้เหมือนกัน ถ้าชีวิตเรานั้นยังไม่ถึงที่สุดมันยังนอนใจ คนนอนใจนี้มัน ผัดวันประกันพรุ่ง การผัดวันประกันพรุ่งต่อไปแต่ละครั้งแต่ละตอน เห็นไหม เรา ผัดวันประกันพรุ่งไปเรื่อยๆ เพื่อที่ว่าเมื่อนั้นๆ ไปเรื่อย ถ้าเมื่อนั้นไปเรื่อยมันก็ผลัดไป เพราะเรายังไม่ผจญกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า ถ้าเราจะไปเจอเหตุการณ์เฉพาะหน้าเราจะ เห็นคุณค่า นี่คุณค่าที่เราทำกันอยู่นี้ สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่ว่ามันจะเป็นประโยชน์กับเรา สิ่งอื่น มันไม่เป็นประโยชน์กับเรา เราให้เข้มแข็งกับสิ่งนี้ใจ

ในการที่จะรักษา นี้ที่เขาว่าทำทาน...ทาน สีล ภาวนา ทำทานเฉพาะที่ว่าเป็นทาน เท่านั้นหรือถึงจะเป็นประโยชน์ ถ้าเราไม่มีเลยเราอนุโมทนาทานก็ได้ แล้วทาน สีล ภาวนา สุดท้ายแล้วมันไม่เหมือนกับการภาวนา ทำอะไรก็ได้แต่เราต้องมีเวลาภาวนา ของเรา ถ้าเรามีเวลาภาวนาของเรานี้ มันจะได้มากได้น้อยมันก็ทำไป ทำไป ทำเพื่อจะ สร้างสมประสบการณ์ของเรา

ดูอย่างที่ว่าในเทพ เห็นไหม ในเทพนี้กว่าเขาจะปฏิบัติได้ขนาดนี้ เขาทำมาก็ปี เขา ผ่านอาจารย์มาก็องค์กว่าเขาจะทำได้ขนาดนี้ นี่ประสบการณ์ตรงของเขามันทำได้แสน ยาก พอเรามาฟังขึ้นมา โอ้ มันทำอย่างนั้น มันทำอย่างนั้นแล้วมันเป็นไป เหมือนเราชูป มือเปิบนะ เราฟัง...เดี๋ยวนี้เทคโนโลยีมันเจริญ มันคิดตรงนี้ ดีที่ว่าเราได้ยินได้ฟังสิ่งต่างๆ ที่มันแปลกๆ ขึ้นมา แล้วเราจะพยายามดัดแปลงตนของเรา เราไม่ต้องเสียเวลา

แต่...แต่มันก็ทำให้เรามากง่าย แต่ก่อนคนเรากว่าจะได้อะไรขึ้นมา ตามโบราณจะ ได้สิ่งใดขึ้นมาต้องแสวงหาต้องทำเอง เดี่ยวนี้มันมีซื้อมีขายกันเต็มไปหมดเลย มันมี

ตลาด พอตลอดมันมีมันแสงสว่าง่าย คนเรานั้นก็เลยทำอะไรไม่เป็น แต่ก่อนอยากได้อะไรขึ้นมา ต้องพยายามฝึกฝนขึ้นมา ต้องทำของเราเอง ทำขึ้นมาซะ ประกอบขึ้นมาจากพื้นที่นั้นถึงจะได้สิ่งนั้นขึ้นมา นี่เพราะเทคโนโลยีมันยังไม่เจริญ

เทคโนโลยีเจริญขึ้นมา เราอาศัยความเจริญขึ้นมา เราจะได้ประโยชน์จากมันขนาดไหน ประโยชน์จากความเจริญของเทคโนโลยี เราต้องใช้ประโยชน์กับมัน เห็นไหม นี่สิ่งที่ว่าเราได้ยินในเทปมันเป็นว่าความเจริญขึ้นมา แล้วสิ่งนี้มันย้อนขึ้นมา มันอัดขึ้นมา มันถ่ายทอดมาให้เราฟังได้ เรามีสิ่งนั้นขึ้นมาเราก็ต้องคิด หมายถึงว่า แล้วเราจะทำสิ่งใด

นี่การประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้ามันตรงทางมันก็เป็นประโยชน์กับเรา นี่คบบุคาอาจารย์มันสำคัญตรงนี้ สำคัญตรงที่ว่าเราจะได้ประโยชน์หรือไม่ได้ประโยชน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเอาไว้ในพระไตรปิฎกนะ คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ถ้าคบมิตรนะ มิตรดี... ไม่มีใครคิดเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย

แล้วถ้ามิตรดีขึ้นมาดี ดีกว่าเครือญาติ การไปมาหาสู่กันบ่อยๆ ญาติกันขึ้นมาดี ถ้ามันแบบว่ามันหมางกัน มันเหมินหมางกัน มันก็ไม่เหมือนกับมิตร เห็นไหม ถ้ามิตรดี มิตรดีเปรียบเหมือนกับญาติดี ถ้าเรามีญาติดีขึ้นมา เราเป็นประโยชน์กับเรา นี่คบบมิตรดี มิตรดีทำให้เราเข้าหาสิ่งที่ว่าประโยชน์กับเรา..เป็นประโยชน์กับเรา..สิ่งอื่นเขาแสวงหาขนาดไหนให้เขาแสวงหาไปเถิด นี่เขาว่าเป็นประโยชน์กับเขาๆ

โลกกับธรรม คือว่าถ้าคนมันพัฒนาขึ้นมาดี แต่เดิมเราไม่ได้หรอก...ทุกคนจะพูดเลยนะ เราต้องสร้างฐานะของเราขึ้นมาก่อน เราต้องมีกินมีใช้มาก่อน เราค่อยมาประพฤติปฏิบัติ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติมันต้องอย่างนั้นหรือ คนเราถ้ามันทำไม่ได้ มันก็ทำไม่ได้ของมันตลอดไป เห็นไหม คนเรานี้ถ้าพูดถึงประสบความสำเร็จ มีอำนาจวาสนามันจะประสบความสำเร็จของเรา ถ้าไม่มีอำนาจวาสนามันจะจับปลัดจับผลู มันจะหลุดมือของเราไปตลอด มันทุกข์ยากขนาดนั้น ทุกข์ยากส่วนทุกข์ยาก ทุกข์ยากมันก็มีเครื่องอาศัย มันพออยู่พอกินไป

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้ามีคนเห็นคุณค่าของมันจะทำได้ ถ้าคนไม่เห็นคุณค่าของตรงนี้ ตรงที่ว่าใจสงบ ใจมีความสุข มันถึงที่สุดแล้วนะ มันเหมือนกับที่อำนาจ เห็นไหม ในพระไตรปิฎกบอกไว้ อำนาจเหมือนกับกองไฟ ทุกคนแย่งหาอำนาจ แล้วเขาก็เข้าไปกอดกับกองไฟร้อนๆ แทะเหล็กแดงๆ เข้าไปกอดกับอำนาจ เพราะว่าเวลามีอำนาจขึ้นมาทุกคนต้องแสวงหาอำนาจ ทุกคนอยากใหญ่ ตามกิเลสมันเป็นแบบนี้ ทุกคนอยากใหญ่ ทุกคนอยากมีอำนาจแล้วแสวงหาสิ่งนั้น การแสวงหาสิ่งนั้นมันต้องมีการแย่งกัน มันต้องมีการพยายาม มีเล่ห์เหลี่ยมการแสวงหาสิ่งนั้น นี่เป็นทุกข์กันหมดเลย

แต่การแสวงหาของเรามันดับไฟในตน ดับไฟในตัวเองนี่ประเสริฐที่สุด เห็นไหม ความอยาก ความทะยานอยากของใจ เราดับสิ่งนี้ได้ เราดับสิ่งนี้ได้มันไม่ไปแสวงหากับเขา แล้วมันเห็น เหมือนนักกีฬาเลย นักกีฬาเล่นในสนาม เป็นผู้เล่นกีฬาที่เหนื่อยแสนเหนื่อย ชีวิตนี้เหมือนกีฬา เห็นไหม ชีวิตนี้เหมือนละคร เหมือนกับเล่นกีฬา เล่นตลอดไป เล่นตลอด เล่นกับกิเลส เล่นกับโลก เล่นกับไฟ ไฟในหัวใจมันเล่นกับมันนะ มันเผาผลาญใจของตัวเอง มีความต้องการมีความทะยานอยากตลอดไป เห็นไหม แล้วเราผู้ที่ดูเขาเล่นกีฬา เห็นไหม เราดับไฟในใจของเราได้ เหมือนกับเราออกมายืนอยู่ขอบสนาม แล้วดูเขาเล่นกีฬา เล่นกีฬามันมีความผิดพลาด เราจะเห็น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าชีวิตเราประพฤติปฏิบัติ เราเข้าใจของเราแล้วนี้ เราจะมองของเขานี้ เราออกมาอยู่วัด เห็นไหม อยู่วัดอยู่มาแล้วดูกระแสโลกเขาไป เขาบอกมีคนพูดนะ บอกว่า “ผู้ที่มีการศึกษาสูงๆ แล้วมาบวชมาเรียนนี้ ทำให้เสียทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เสียการลงทุนของรัฐบาล”

เราบอก “ไม่จริง ไม่จริงเลย” เพราะอะไร? เพราะคนที่มาบวช เห็นไหม เหมือนหมอนี่ หมอมาแต่ละคน หมอแต่ละคนนี่เราลงทุนไปทำอะไรในรัฐบาล กว่าจะได้หมอมานคนหนึ่ง

นี่เหมือนกัน ถ้าพระที่มีการศึกษามานะ แล้วบวชมาแล้วนะ แล้วศึกษา แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม คนบ้านใหญ่ คนมีความคิดมาก คนมีความคิดมีวิชาการมากมันจะแสดงธรรมนี้ มันจะใช้ประโยชน์จากนี้เป็นประโยชน์มากเลย แล้วเห็น

ใหม่ เวลาที่มีพระมีครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่ประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแล้วนี้ ทำได้ขึ้นมา มันเป็นประโยชน์กับโลกได้ขนาดไหน

มันก็เหมือนหมอ หมอรักษาคคนไข้ เห็นใหม่ ก็รักษาร่างกายไป แต่เห็นหมอรักษาใจคน แล้วใจคนมันเจ็บป่วยตลอด มันป่วยโดยธรรมชาติของมัน ป่วยเพราะมันมีกิเลสอยู่ในหัวใจ มันป่วยธรรมชาติของมัน มันป่วยอยู่แล้วไม่มีใครสามารถชี้ว่ามันป่วยได้ด้วยเพราะอะไร? เพราะว่ามันป่วยแล้วมันไม่ได้ทำให้เราตายไป แต่มันเผาผลาญตลอดไป แต่มันไม่ได้ทำให้เราตาย เพราะใจไม่เคยตาย มันป่วยด้วย แล้วมันไม่ตายด้วย แล้วมันสะสมโรคอยู่อย่างนั้น แล้วมันเรื้อรังตลอดไป

ถ้ามันเรื้อรังตลอดไป มันก็ต้องมีต้องตายต้องเกิดตลอดไป จิตนี้ต้องเวียนตายเวียนเกิดโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของมัน แล้วมันก็ป่วยอยู่อย่างนั้น มันจะหมุนของมันไป แล้วมีผู้ที่ชี้ว่า สิ่งที่ว่าไม่มีใครได้เห็นนะ กล้องจุลทรรศน์ก็มองไม่เห็น

ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีจิตใจที่สงบขึ้นมาแล้วจับกิเลสของตัวเองไม่ได้ จะไม่เห็นกิเลสในหัวใจของตัวเอง ถ้าไม่เห็นกิเลสของใจตัวเองจะไม่เห็นโรค วิเคราะห์โรคไม่ได้ ถ้าคนเรานี้จับร่างกายจับหัวใจได้ จะเห็นธาตุ เห็นร่างกายได้ จะวิเคราะห์โรคได้ นั่นนะ เห็นหมอ ถ้ามีหมอมันจะรักษาโรคได้ มันจะรักษาของเราไปได้ แล้วหมอนี้ใครเป็นคนชี้เข้ามา

นี่ครูบาอาจารย์เป็นผู้ที่ชี้เข้ามา มันถึงเป็นประโยชน์ไหม มองแต่ว่าพระไม่สร้างประโยชน์ให้สังคม พระนี่เป็นลูกค่อมสังคม ถ่วงความเจริญของโลกเขา แต่ไม่ได้มองมุมกลับว่าพระนี่ช่วยสังคมขนาดไหน นี่สังคม เห็นใหม่ คนเกิดมาดี ทุกคนดัดแปลงตนเป็นคนนิสัยดี กฎหมายแทบไม่ต้องใช้เลย ถ้าเราชาวพุทธเรามีศีล ๕ นะ มีศีล ๕ ทุกคนกฎหมายแทบไม่มีประโยชน์เลย เพราะไม่ลักกัน ไม่ขโมยกัน ทุกอย่างจะมีความสุขราบรื่นตลอดไป

นี่เหมือนกัน แต่เพราะว่าคนเรานั้นทำไม่ได้อย่างที่กิเลสมันขับไสอยู่ในใจ ใจมันขับไส มันพยายามผลักดันออกไป มันถึงว่าต้องมีผู้ชี้ นำ ต้องพบผู้ที่ปฏิบัติตาม เห็นใหม่ คนเรานี้ถ้าไม่ลงใจ มันไม่ลงใจ มันไม่ฟังกัน ครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติมาเพื่ออะไร? เพื่อชำระใจของท่านก่อน การประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ พระบวช องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย ไม่ใช่แก้ลัทธิเขา ไม่ใช่แก้ความเชื่อของเขา ไม่ใช่ช้อยากใหญ่ เพื่อคัดแปลงคนเท่านั้น พอคัดแปลงคนแล้วคนเป็นที่พึ่งแห่งตนก่อน พอตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้แล้วมันถึงจะเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ เห็นไหม พอพูดขึ้นมา คนเคยผ่านไปมาแล้ว คนเคยผ่านมาจากถนนหนทางทุกอย่าง เวลาเขาเดินผ่านมาเขาจะบอกได้หมดเลยว่ามันเป็นอะไร

เหมือนการประพฤติปฏิบัติ ถ้าในใจมันประพฤติปฏิบัติ มันเจออุปสรรคต่างๆ นี้ผู้ที่ผ่านมาแล้วมันเป็นประโยชน์ตรงนี้ แล้วชี้นำได้ด้วย ครูบาอาจารย์มากองค์เลยที่ปฏิบัติไปแล้วรู้นะ แต่ไม่สามารถสื่อได้ ในการปฏิบัติรู้ตามหลักการ แต่ไม่สามารถสื่อออกมา แล้วเราไปถามจะไม่มีประโยชน์เลย แต่เมื่อครูบาอาจารย์ที่สื่อออกมาได้ เห็นไหม เป็นเหมือนที่ว่ามียารักษาโรค รักษาโรค สื่อออกมาว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น...สิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น...การช้อยของใจ ใจมันคิดอย่างไร? แล้วมันคิดพันไปอย่างไร? นี่มันเป็นจิตนิสัย มันเป็นเหมือนกรรม การสร้างมา กรรมคือสร้างผลมานะ

มีมากเลย มีพระบางองค์นะ เวลาภาวนาขึ้นไปจิตนี้มันหลุดออกไป เห็นตนเองขึ้นไปเดินจงกรมบนอากาศ แล้วเข้าใจว่าอันนั้นเป็นผลแล้ว สิ่งนี้เป็นผล แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ว่าเป็นหมอ หมอเคยผ่านมา นี่สิ่งนี้ไม่ใช่ เพราะว่าจิตมันมหัศจรรย์ไง เวลามันสงบตัวลงมันจะเห็นตัวเองหลุดออกไป พอหลุดออกไปมันจะเดินจงกรมอยู่บนอากาศเลย ไปนั่งสมาธิอยู่บนก้อนเมฆอย่างนี้ นี่ถ้าเราไม่เคยเจอประสบการณ์ของเราเนะ เราโอ้อโฮ สิ่งนี้ประเสริฐมาก โอ้อโฮ มันน่าตื่นเต้น นี่ผลงานของเรา มันเป็นอุคคหนิมิต นิมิตสิ่งที่ว่าภาพที่เกิดขึ้นมาจากใจอะ ใจเกิดขึ้นมาจากภายใน เห็นไหม มันเป็นนิมิตขึ้นมา ถ้ามันความเห็นนะ

แต่ถ้าหลุดออกไปมันไม่ใช่นิมิต มันหลุดออกไปนี่ใจมันหลุดออกไป ใจมันมีวาสนาหลุดออกไปแล้วเจอภาพต่างๆ ภาพสิ่งที่เกิดขึ้นมามันเป็นอุคคหนิมิต นิมิตมันเกิดขึ้นมานี่มันเป็นของชั่วคราว ถ้าเราเป็นของชั่วคราวมันเป็นการผ่าน เหมือนร่วงออกไปเห็นไหม เข็มไมล์มันจะเริ่มขึ้น ถ้ารถอยู่คงที่เข็มไมล์มันจะไม่กระดิกเลย จิตปกติของเรา มันปกติของเรา พอจิตของเราเคลื่อนที่ออกไป พอสงบขึ้นไปเข็มไมล์มันจะหมุนออกไป พอเข็มไมล์มันขยับขึ้นไปนี่ล้อรถมันหมุนออกไปละ เข็มไมล์มันเกิดขึ้น

จิตก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันได้พัฒนาขึ้นมาแล้ว พอมันสงบตัวลงไปขึ้นมา มันจะเกิดอาการต่างๆ ขึ้นมา เหมือนเข็มไมล์ที่กระดิกขึ้นไป มันเป็นการบอกใจว่า จิตเราพัฒนาขึ้นมาจากจิตปกติของปุถุชนขึ้นมา เป็นจิตของเรา ที่ว่าจิตมันสงบขึ้นมาแล้วมันเกิดเห็นภาพต่างๆ มันเป็นสิ่งที่นั่นเท่านั้นเอง แล้วเราไม่ตื่นตื่นไปกับมัน เราก็ไม่เสียโอกาส ไม่เสียเวลา ถ้าเราไปตื่นตื่นกับอย่างนั้นนะ เราเกาะอย่างนั้นอยู่

เวลาธรรมมันเกิด สิ่งที่ว่าธรรมมันเกิด ความเห็นต่างๆ เกิดขึ้นมา เป็นประโยชน์กับเรา เสร็จแล้วมันก็ให้โทษกับเรา ให้โทษกับเราที่เราไปคิดยึดมันตรงนั้น ยึดว่าสิ่งนั้นต้องเป็นอย่างนั้น กังวลกับสิ่งนั้น อยากเห็นกับสิ่งนั้น สิ่งนั้นเกิดขึ้นมาแล้วมันมีความสงบใจ เพราะอะไร? เพราะมันสงบดี มันมีความสุขดี ความสุขเพราะอะไร? เพราะรอดมันวิ่งแล้ว จิตมันพัฒนาขึ้นไปแล้วมันเห็นสิ่งนั้น การเห็นสิ่งนั้น รอดวิ่งขึ้นไป วิ่งไปตามทาง มันถึงเป้าหมาย รอดวิ่งขึ้นมาแล้วมันเห็นภาพต่างๆ รอดก็จอดอยู่ตรงนั้น มันไม่ก้าวเดินต่อไป สิ่งนี้ไม่ก้าวเดินต่อไปใครเสียประโยชน์ เห็นไหม เราเสียประโยชน์

แต่ถ้าไปหาหมอ หมอจะชี้เลยว่าสิ่งนี้มันเป็นอกัญญา มันเป็นความเห็นของใจ อกัญญาคือใจรับรู้ พวกหุกิพย์ตาทิพย์มันจะรู้ได้ ขณะจิตหลุดออกไปรู้วาระจิตของเขา นะ จิตสงบลงไปจะรู้เลยว่าสิ่งนั้น...สัตว์ตายแล้วจะไปเกิดที่ไหน? มันจะรู้ตามจังหวะของใจ บางใจมันก็รู้ได้ บางดวงใจก็รู้ไม่ได้ ถ้ารู้ไม่ได้มันไม่รู้ มันไม่มี มันมีความสงบเราต้องการพื้นฐานความสงบเท่านั้น ถ้าพื้นฐานความสงบของใจ ใจมีความสงบของเราขึ้นมา มันเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น นี่หมอสัญญตรงนี้ สำคัญตรงที่ว่าพยายามบอกถึงว่าโรคภัยไข้เจ็บในหัวใจเรามีอยู่

แล้วเวลาเดินออกไปนี่ของแสดง เห็นไหม ของแสดงกับโรค นี่สิ่งนี้มันจะเป็นเครื่องแสดงของโรค มันจะทำให้เราเป็นเครื่องแสดง คือว่ามันทำให้เราไม่ปกติ ไม่สงบ ตัวลง มันขยับใจให้พุ่งออกไป จากที่ว่าเราพุ่งชานออกไปตามกระแสของโลกเขา ความคิดของเรามันปั่นป่วนในหัวใจตลอดเวลา เราพยายามทำความสงบเข้ามา พอสงบเข้ามาแล้วไปเจอสิ่งต่างๆ มันก็ออกไปอีกแล้ว แต่ออกไปในทางที่เราไม่เข้าใจว่ามันออกไปส่งออก จิตส่งออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ เราไม่เข้าใจว่ามันส่งออก เราว่าอันนี้เป็นผลๆ ความจริงมันออกจากความพุ่งชาน แล้วก็ออกไปเกี่ยวข้องกับโลกเขา นี่ มันเป็นการ

ส่งออกทั้งหมด มันต้องดึงกลับเข้ามาที่ฐานนี้ พอดึงกลับเข้ามาที่ฐานนี้ ฐานนี้มันตั้งมัน
ขึ้นมาเห็นไหม

นี่กรรมฐาน ฐานที่ควรแก่การงาน เราปรับฐานของเรา ถ้าปรับฐานของเราแล้ว
เราจะได้อะไรของเรา งานของเราคืองานชำระเชื้อโรคใจ งานชำระดับไฟในหัวใจใจ สิ่ง
ที่มันเผาผลาญในหัวใจมันจะดับได้ด้วยวิธีการนี้ไง ถ้าเราไม่มีสิ่งนี้ขึ้นมาเราจะดับได้อย่างไร มัน
มีสิ่งใดดับมันก็หมุนออกไปตามประสามัน มันก็หมุนไปตามโลกเขา มันก็เวียนอย่างนั้น

นี่พระบวชมา บวชมาเพื่อศึกษาของเรา ศึกษาขึ้นมาให้พึ่งตนเองได้ พอพึ่งตนเอง
ได้แล้วมันถึงจะเป็นประโยชน์ ประโยชน์ต่อเมื่อควรนะ ต่อเมื่อผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้ว
คิดซึ้งอยู่ในนั้นนะ ถ้าไม่ควรออกไป พุคออกไป เห็นไหม วุฒิภาวะของใจ ใจถ้าเราไม่
สนใจนะ สิ่งนี้หามาด้วยชีวิต

แต่คนเวลาไปพูดกับพวกเขาโลกเขาณะ ชาวโลกบอกเรื่องนี้ไร้สาระ เรื่องของเรา
คือเรื่องทำมาหากิน เรื่องของเราต้องหาทรัพย์สมบัติ เรื่องของเราต้องหาวัตถุที่ก่อน
เห็นไหม มันไม่ถึงกับไม่เป็นประโยชน์กับผู้ที่มีความหยาบในจักขุ ในความเห็นของ
ดวงตา ดวงตาของเขาเห็นเรื่องของความหยาบ เขาจะเข้าใจเรื่องละเอียดได้อย่างไร แต่ใน
จักขุ ในธรรมของเรา ในความเห็นของใจดวงนั้น ถ้ามันพัฒนาขึ้นไปแล้วมันจะเป็น
ประโยชน์กับตัวเอง แล้วประโยชน์กับผู้ที่ต้องการประโยชน์นั้น

สิ่งนี้เป็นประโยชน์นั้นมันเป็นประโยชน์อยู่แล้ว เพราะความดับไฟในใจอยู่
แล้วนะ มันไม่มีความร้อนในใจ มันมีความสุขในหัวใจ แล้วในหัวใจของมันทรงตัวของ
มันได้ ไปตามสภาวะมัน แล้วมันจะต้องไปเดือดร้อนอะไรที่จะไปกว้านโลก เห็นไหม
ถึงว่าโลกต้องการก็เป็นประโยชน์ ถ้าโลกไม่ต้องการก็เรื่องของโลกเขา ใจดวงนั้นดับเย็น
อย่างนั้น แต่ใจของเรามันเร้าร้อนขนาดไหน เราต้องพยายามทำของเรา

นี่พยายามทรงของเราให้ได้ ทาน ศีล ภavana รักษาของเรา แล้วเราสร้างใจของเรา
ขึ้นมา เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา...เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาแล้วมันจะเป็นประโยชน์
กับทุกๆ คน ในครอบครัวก็มีความสุขนะ ในครอบครัว เห็นไหม แต่เดิมในครอบครัวมี
การกระทบกระทั่งกันบ้าง แต่พอมีการปฏิบัติธรรมขึ้นมามันเข้าใจ พออารมณ์มา
กระทบปั๊บรู้เลย นี่ใจฟูละ นี่ผู้นั้นเป็นผู้เย็นก่อน ถ้าผู้นั้นเป็นผู้เย็น เห็นไหม เขาตบมือมา

ข้างเดียว ครอบครัวจะไม่มีการกระทบกระทั่ง เพราะมันจะรู้ทันตัวเอง ถ้ารู้ทันตัวเองแล้ว จะไม่กระทบกับสิ่งใดเลย ยกเว้นไม่รู้ทันตัวเอง พอกระทบขึ้นมาอารมณ์มันเกิด อารมณ์มันเกิดมันก็ต้องแสดงตัวออกไป แสดงออกไปมันก็กระทบกระทั่งกันเกิดขึ้น

ครอบครัวมีความสุขมีความสุขอย่างนี้ ดีคนเดียวเรามีประโยชน์ก่อน แล้วมันจะดีต่อไปในครอบครัว ดีต่อสังคม เห็นไหม หนึ่งหน่วยของสังคมนั้นดีขึ้น สังคมนั้นจะดีตลอดไป เอวัง